

Pramen

Ročník 21
Číslo—2
2015—Léto

ČESKÉ A SLOVENSKÉ SDRUŽENÍ V KANADĚ • CZECH AND SLOVAK ASSOCIATION OF CANADA
ODBOČKA WINNIPEG BRANCH

Příprava je v plném proudu na
tradiční piknik Českého a Slovenského Sdružení na
farmě u Joe Dobrovolného

Podrobnosti najdete na stránce 3 tohoto čísla.

Bílá Listina

	Členské	Senior	Pramen	Dar
Milan a Jana Schiller			\$ 20.00	
Otto Valnoha			\$ 40.00US	
MZV ČR			\$ 490.00	
Elias Veronika	\$ 20.00			
John Kun			\$ 20.00	
ČSBJ			\$ 220.00	
Vaclav Pesik		\$ 5.00	\$ 20.00	
Jana Pesik		\$ 5.00		
William Randa	\$ 20		\$ 40.00	\$ 40.00
Marie Sichler			\$ 20.00	
Vaclav Jancar		\$ 5.00	\$ 20.00	
Ivana Jancar		\$ 5.00		\$ 20.00
Vilem Kun		\$ 5.00	\$ 45.00	
Jirina Kun		\$ 5.00		
Magda Bucek		\$ 5.00	\$ 25.00	
Alojz Pacin		\$ 5.00	\$ 45.00	
Eva Kadlec		\$ 5.00	\$ 25.00	\$ 10.00
Jara Gogela		\$ 5.00		
Misha Gogela		\$ 5.00		
Viktor Novotny		\$ 5.00	\$ 15.00	\$ 10.00
Helena Dusanek		\$ 5.00	\$ 15.00	
Marcela Stedronsky		\$ 5.00		\$ 20.00
Tonda Stedronsky		\$ 5.00	\$ 20.00	

OBSAH

str. 2	Bílá listina / Kde nás najdete
str. 3	Pozvánka na piknik
str. 4	65. Kongres Sdružení očima nejnovější členky naší odbočky
str. 6	Růžena Foltová
str. 7	Poučný dokument—VIDEO: Jak se v Texasu pečou české „kolache“
str. 8	Liberalismus
str. 11	Slivovice pana sklepmistra
str. 13	Vysvěcení Petra Nemčeka ke kněžství
str. 14	Ohlasy čtenářů
str. 15	Karel Stryk
str. 16	Škola češtiny / Informace winnipežské odbočky Sdružení

Srdečně děkujeme všem,
kteří nás finančně podpořili.

Kde najdete nás a naše krajany v Česko-Slovenské podpůrné jednotě?

Informace o činnosti Sdružení a jednotlivých odboček,
electronickou verzi Pramene a jiné krajanské publikace

najdete na
www.cssk.ca

Kanadská Česko-Slovenská Podpůrná Jednota (klub)
154 McKenzie Street, Winnipeg, MB, R2W 5A2 / Tel: 589-7483

Otvírací doba: čtvrtek - sobota od 7 hodin večer

Podrobnější informace najdete na www.czechslovakbenevolentassoc.ca

POZVÁNKA

na již 21. výroční vepřové hody

Pro koho: Všechny lidi dobré vůle včetně těch,
co ji ještě hledají

Kde: *Na farmě „Dobrovolný“*

Jak: Vyhládlí, žízniví, ale dobře naladěni

S čím: S chutí a úsměvem, jestli možno se
svou židlí, dekou, šťavnatým klopem, čerstvým
frkem, ti uvědomělí vlastenci s mísou čerstvého
salátu nebo kusem nějak opečeného těsta

Kudy: Po relativně **nové** „Highway # 59“ na jih, 4 míle od Perimetru,
pak 3.5 míle na východ na šterkovici. Sledujte **VELKOU**
zelenou ceduli **Oak Grove Rd.** nebo dvě malé hnědé na
golfově hřiště „Shamrok“, co je naproti u farmy. (**Nezahněte**
na „South End golf“ co minete prvně hned za floodway!) –
Volejte 878 3062 nebo 981 8867, když se v prerii ztratíte...

Kdy: Za každého počasí, (střecha nad hlavou i nad jídlem bude)

v sobotu, 29. srpna, 2015 v 15:00 hodin

Když přijdete o moc dřív, budete vřele uvítáni a pomůžete s přípravou. Když
přijdete o moc později, budete možná jen přebírat studené zbytky a svépomocí
opékat u táboráku klobásy.

Co tam: Poplácát přátele, poláškovat, pozavzpomínat, pojíst, popít, popět u
ohně (jestli Prométheus dá a energie zbude)

Za co: Za něco do tradiční krabice od bot podle vašeho uvážení.

65. Kongres Sdružení očima nejnovější členky naší odbočky

Zhruba dva měsíce před vydáním tohoto čísla Říčky jsem měla to potěšení zúčastnit se spolu s Joe Dobrovolným šedesátého pátého Kongresu Českého a Slovenského Sdružení v Kanadě, jež se konalo mezi devatenáctým a dvacátým prvním červnem v Ottawě. Účast na kongresu pro mne byla jedinečnou příležitostí nahlédnout do zákulisí této organizace, seznámit se s její historickou a současnou signifikancí a současně lépe pochopit, jak činnost naší winnipežské pobočky figuruje jako součást celku - tedy v porovnání s ostatními pobočkami.

Do Ottawy jsme dorazili v pátek před polednem a program na příštích čtyřicet osm hodin byl vskutku nabitý. V pátek jsme se na Velvyslanectví České Republiky přivítali s novým velvyslancem v Kanadě, Pavlem Hrnčířem, který Sdružení vyjádřil svou podporu s přáním, aby spolupráce mezi Velvyslanectvím a Sdružením byla i po dobu jeho působení nadále tak úspěšná, jako doposud.

Zasedání samotného kongresu pak začalo v sobotu v devět hodin ottawského času, kdy na úvod bylo možno s potěšením konstatovat, že od posledního kongresu, které se konalo před dvěma lety ve Vancouveru, bylo dosaženo dvou zásadních vítězství, jež se dotýkají českých občanů žijících nebo cestujících do Kanady, a to sice že vízová povinnost byla opět zrušena pro českou stranu a že Česká Republika konečně přijala zákon, který od prvního ledna minulého roku umožňuje nabytí dvojího občanství.

Po povinných a naneštěstí poněkud sdlouhavých formalitách bylo dalším zásadním bodem sobotního jednání čtení zpráv o činnosti poboček, jež poskytlo prostor pro porovnání aktivit jednotlivých poboček s činnostmi těch ostatních, k analýze zdarů i nezdarů a k identifikaci silných, ale i těch slabších stránek. Výsledná debata utvrdila účastníky kongresu v tom, že ač individuální pobočky čelí výzvám, které jsou mnohdy udávány specifickými podmínkami v jejich provincii, některé zásadní problémy postihují organizaci jako takovou.

Mezi tyto patří především otázka takzvaného “následnictví” (succession), kdy naprostá většina poboček – ne-li všechny – mají problém najít zástupce mladších generací, kteří by měli zájem aktivně se zapojit do Sdružení. Na to konto bych rada navazala uvahou, kterou jsem sepsala v Angličtině.

Shortly upon my arrival to Ottawa it became painfully obvious that being not nearly thirty years of age, I would be – on average – forty or fifty years younger than the absolute majority of the members of the Congress. I could not help but wonder: is this a be-

ginning of a downfall of an organization with once impressive past or is this but a phase in its natural life cycle? The question of succession certainly was on everyone's mind and was one of the most pressing issues discussed during the Congress; concerns were voiced by most, if not all, branches, about having difficulty enticing and sustaining attention of newcomers as well as their help and commitment.

The answer to that is neither straightforward nor definite, and would require a serious sociological analysis if we were to treat the subject adequately. Nevertheless, there are a few general comments that can be made based on basic knowledge of what sociology has to say about social movements.

Social movements are social formations whose ultimate goal is to produce or affect social change. Typically, they have a smaller number of core members whose commitment to the organization is high and a wider, looser base of sympathizers whose degree of commitment is lower, but who can be mobilized in critical times. The challenge in the next years will undoubtedly be rejuvenation of the core member base of our organization and widening the circle of sympathizers who may, in times of need, be called upon. In that regard I am optimistic, as there already is a small number of young people who appear as suitable candidates to become new members of the core group.

There is another fundamental challenge, however; one that is closely bound up with the challenge of finding suitable successors and establishing a wider base of followers. In order to gain traction, goals, mission, and identity of the organization need to resonate with core beliefs, needs and wants, etc. of the followers, so as to form a group identity that in turn secures commitment to the organization. Applying this to our situation, it is necessary to ask: what is the purpose of this organization and what are its goals? And most importantly, have these been achieved? By that I mean, might it be the case that the organization had fulfilled its purpose and is now slowly dying because of its struggle to find a new niche that would resonate with the younger generations?

Again, I choose a more optimistic stand here; all social movements have life-cycles, and while ours may be lying almost dormant today, this does not imply that in the future we will not witness a resurgence of activity, especially as the political and economic situation in Europe and around the globe further destabilizes. Thus, I believe that the purpose of Czech and Slovak Association of Canada (CSAC) is far from lost, but at the same time I need to stress that redefinition of its strategic and political goals seems inevitable. We no longer fight against totalitarian communist regimes, yet most of CSAC's core members who set the tone of the organization are still from that era.

I agree with others that CSAC is, first and foremost, a political organization, but I argue that the definition of *political* has changed, and not only because the "enemy" is

different today. I believe that pondering questions such as what is the salience of nationality as an aspect of newcomers' identity, how is (Czech) nationality political, and what *is* the definition of *political* for today's young generations who live in and are a product of the neoliberal era of globalized capitalism. In other words, we must not only ask *what* is political today, but also *how* is the definition of politics different today. Only then, I believe, can we begin to understand how to deal with the question of organizational succession without compromising its political mission.

- Veronika Eliáš

RŮŽENA FOLTOVA, 1924 – 2015

25. dubna 2015 zemřela PhDr. Růžena Foltová (roz. Foltova), kterou mnozí krajané ve Winnipegu znají z doby, kdy rodina zde žila. Narodila se ve Staré Bělé na Ostravsku. V té době její otec pracoval ve Vítkovických železárnách a později si její rodiče vzali do nájmu místní hospodu, kterou pak vedli.

Paní Růžena vystudovala Reálné gymnázium v Ostravě, avšak dále nemohla studovat, jelikož české university byly uzavřené nacisty. To jí vedlo k tomu, že se vyučila číšnici. Krátce po válce se vdala za učitele Miroslava Foltu a za nedlouho se jim narodil syn Jiří a později dcera Mirka. Po nějaké době paní Růžena dostala práci jako učitelka na základní škole. Při zaměstnání začala studovat na universitě, kterou skončila těsně před invazí varšavské smlouvy Československa v roce 1968 s diplomem PhDr. Za pouhé tři dny po promoci celá rodina odešla přes Vídeň do exilu do kanadského Winnipegu. Po několika měsících zaměstnání jako kuchařka v nemocnici začala pracovat v universitní knihovně U of M, až do svého důchodu. Koncem osmdesátých let oba se vrátili k výuce a několik let vyučovali na kanadské vojenské škole v Ottawě.

Během pobytu ve Winnipegu se oba manželé intenzivně zapojili do krajanského života a byli velikou oporou pro emigranty posrpnové vlny. Pan Mirek s manželkou Růženou organizovali mnoho krajanských akcí a oba byli velice činní v místním výboru ČSSK.

Po odchodu do důchodu manželé se přestěhovali blíže k synovi do kanadské Ottawy. Od smrti manžela Mirka v roce 2012 trávila paní Růžena polovinu roku u dcery Mireny v Houstonu v Texasu a zbytek ve svém domě v Ottavě v Kanadě. Stále vlastnila řidičský průkaz a ještě loni na podzim tu a tam si někam zajela. Před Vánocemi 2014 odletěla opět k dceři do Texasu, kde strávila celou zimu. V půlce března spadla a zlomila si kyčel. To se jí úspěšně a rychle zahojilo a během 24. hodin už mohla chodit.

Začátkem dubna 2015 oslavila své 91. narozeniny. Nicméně její celkový zdravotní stav se začal zhoršovat a byla hospitalizována. Zemřela poklidně 25. 04. 2015. obklopena svou rodinou.

Z rodiny se smutkem v srdci vzpomínají, dcera Mirena, syn Jiří, tři vnoučata a dvě pravnoučata.

Poučný dokument -VIDEO: Jak se v Texasu pečou české "kolache"

10.08.2015 14:31 (převzato z www.tyden.cz)

V texaském městě Denton znají všichni obchod nazvaný Czech Stop (Česká zastávka), malebný podnik stojící na hranici amerického Západu. Ale dentonský filmař Chad Withers se nespokojil jen s tím, že se tu pravidelně zastavuje nakupovat. Rozhodl se natočit dokument, v němž vezme diváky doslova za scénu a představí jim, co se v této pekárně děje, napsal list Denton Chronicle-Recorder.

Jeho film se jmenuje *Kolache, TX* (*Kolàèe, Texas*) a líčí každodenní práci v pekárně i životy lidí, které její historie ovlivnila. "Jako filmař se vždycky poohlížím po věcech, které mě zajímají," řekl Withers. "Proto když hledám námět na dokument, musí to být něco, na čem mi osobně velmi záleží," dodal Withers - učitel z Dentonu, pro nějž je filmařina spíš amatérskou vášní než každodenní prací.

Jeho předchozí díla zahrnují například *Secondhand Rose* o podniku Rose Costumes v Dentonu, a také řadu experimentálních dokumentů o lidech v neobvyklých profesích. "Jeden byl o mém příteli, který pracuje ve skladišti cementu, a další o známé, která pracuje jako poslíček rozvážející pizzu a také modelka pro akty," dodal.

Ale Czech Stop je pro Witherse speciální místo a jeho dokument *Kolache, TX*, mu hodlají vzdát hold. "Vyrostl jsem v oblasti Austinu, ale v roce 2001 jsem se přestěhoval do Dentonu. A stejně jako pro mnoho ostatních obyvatel, i pro mě se stalo rituálem zastavit se v Czech Stopu a vybrat si něco unikátního."

"Teď je náš film téměř hotový, trval nám skoro rok," dodal Withers. A jak se snímek blíží dokončení, mají před sebou další cíl - jeho úspěšné uvedení na festivalech. "To je z celého toho procesu nejmenší zábava, ale v současnosti se hlásíme na festivaly doslova po celém světě. A to je nákladný podnik," dodal s tím, že přihlašovací poplatky mohou stát od 30 do 100 dolarů (asi 740 až 2460 korun).

Ve svém dokumentu se Withers soustředil na národní dědictví a význam tradic - a chce celému světu ukázat, v čem spočívá podstata tohoto kultovního texaského pekařství. "Je to unikátní texaský zážitek," dodal. "Filmový dokument nám umožňuje vyprávět tento příběh, aniž by do něj filmař jakkoliv zasahoval. A krom jiného taky doufáme, že se budou diváci bavit."

LIBERALISMUS

Vilém A. Kun

„Svoboda“ je bezesporu nejen magické slovo a v praxi je ceněná více než cokoliv jiného. Kdo by nechtěl být svobodný? Svobodný od jakýchkoliv omezování, tyranů, od nadvlády, poručíků a možná snad také od svých potřeb. Je to samozřejmě lidská snaha, ať člověk byl stvořený či vyvinutý z opice, byl předurčen být svobodným.

Nakolik svobodným? Na tuto otázku je snad jediná odpověď - „nezotročený a tyranizovaný svým druhem“, tam však také jeho svoboda končí. Samotná příroda, do které lidstvo bylo vloženo, je velkým tyranem. Přírodní pohromy, nebezpečná zvíř, hmyz, nesčetné nemoci. A právě slovo „svoboda“ si vzal za svůj štít liberalismus nebo možná jen jako zástěnu. (Latinsky liber – svobodný).

Nedávno jsem četl v LN projev maďarského premiéra Viktora Orbána, který podal náhled na liberální demokracii jako „*uffňukanovsko-žalobníčkovsko-stěžovatelská ochlokracie (lůzovláda) adolescentů. Levicová liberální demokracie nemá žádný smysl pro odpovědnost, která je založená na emoci, že když něco chci, stát mi to musí dát či zajistit*“.

Kolem premiéra V. Orbána mnoho liberálů vzneslo pokřik a nazvali ho „iliberálem“, který docela vystihuje jeho postoj k liberalizmu. Na rozdíl od mnoha politiků, Orbán není anti-liberál, jako mnozí, kteří šmahem zavrhnou vše, naleznou-li něco co jim na jiných směrech nesedí.

Je skutečností, že většina zastánců liberalismu si vystačí libivým názvem „liberální“! Je to velice lákavý název i myšlenka až na to, že kdo bude rozhodovat o tom kde je hranice, za kterou se porušuje svoboda druhého. Je třeba si též uvědomit, že když něco není liberální, neznamená to, že je nedemokratické.

Snahy v dnešní lidské společnosti o maximální liberalismus (svobodu) vedou k mnoha extrémům. Do první linie se dostávají anarchisté, kteří si nedokážou uvědomit, že i ten druhý bude vyžadovat extrémní svobodu a tím se stává také jedním z nich, který opětovně jako oni neuznají jeho práva. (anarchos - bez vládců).

Údajný výrok Mojžíše: „Bez zákonů není svobody“ zůstává pravdou po tisíce let. Jak by se bez zákonů a usnesení řešily i ty nejjednodušší systémy jako jsou třeba dopravní pravidla?

Mluvíme-li o klasickém liberalismu nelze vynechat ořepaný výrok „Svoboda tvé pěsti končí na špičce mého nosu!“ Znamenající tolik, že můžeme dělat vše, co neomezuje svobodu druhého.

Tím však začíná první problém s liberalizmem. Vše je dovolené „ale“ v mezích zákonů, což vynáší obrovskou otázku „bude pro všechno i pro ten nejmenší lidský vztah ustanovený zákon?“

V detailu to znamená, že třeba po stížnostech občanů nátlakové skupiny se uzákoní, že člověk se nesmí přiblížit k druhému blíže než na tři kroky, jinak občan bude popotahován za to, že šel za někým jen dva kroky.

Absurdní? Nikoliv! Absurdní je to, že liberálovi je dovoleno pohrozit pěstí až k tvému nosu. Nejsou lidštější jiné směry, které hlásají „Co nechceš, aby druzí činili tobě, nečiň ani ty jim!“ Tyto snahy jsou inteligentnější s morálnějším přístupem k druhému, ač též neomezují tvou svobodnou vůli.

Po zvolení Justin P.J. Trudeau, nejstaršího syna Pierre Trudeau za vůdce Liberální strany Kanady, zvedla se vlna pro-liberálů. Ze stávající aktuality bude záhodné podívat se též na „kanadský liberalismus.“

Lze začít slibem J. Trudeau legalizovat používání „marihuany“ (české konopí), které plně odpovídá názoru V. Orbána, že „uříkaná hrstka (feťáků) vyžaduje legalizaci, tak stát jim to musí dovolit!“ Víím dobře, že mnoho lidí je názoru „Když to chtějí kouřit, dejte jim to, mne to nevadí.“ Nevadí, nebo neví, zda mu to po letech bude vadit?

Po staletí, od doby kdy Kolumbus a jeho plavčíci přivezli tabák z Ameriky, Evropa mohutně vykuřovala. Kouřit ve společnosti patřilo k osobnímu půvabu a hlavně se to dělo ve filmech. V jednom filmovém podání sám Císař Rudolf II. (zemřel v roce 1612) se ujal též tohoto zlovyku k úžasu jeho komorních, že Císař pán hoří.

Co toto kouření tabáku přineslo, dnes snad ví každý. Miliony mrtvých na rakovinu plic a jiné vyplývající nemoci a následně větší zatížení zdravotnictví. Může vůbec Justin Trudeau, nebo někdo jiný předpovědět jaký bude dopad z kouření marihuany v budoucnosti?

Už dnes jsou zcela známé důsledky kouření marihuany co v lidech vyvolává - „*Pocit zpomalení času, stav euforie, kdy člověk nemyslí vůbec na nic (!) jen kouká do prázdna. Nebo se dostaví ospalost, nebo pocit že vaše tělo chodí samo od sebe*“. (Z Wikipedie). Takové stavy též potvrzuje nedávná nehoda autobusu v New Yorku, kdy řidič pod vlivem marihuany na rovině jednoduše najel do budovy.

Horší však než už vyjmenované je otázka zda „dnešní lidstvo opravdu dospělo do stádia, kdy bez drog nemůže existovat - být šťastný“? Herci, zpěváci, multimilionáři, kteří si můžou dovolit téměř jakýkoliv přepych a zábavu, umírají právě na pře-drogování. E. Presley, J. Candy, M. Jackson a další. Opravdu už dnešní život nenabízí dost zábavy a spokojenosti ze svých životních úspěchů a rodinné pohody, aniž by musel napřed zblbnout svůj mozek drogami, aby se mu dostavil pocit štěstí?

Další pohled na liberalismus je ze současného světa. Tunelář - též liberální člověk, který také vyšel z poučky, že „vše je dovolené, co není zákonem zakázané!“ Jak víme, žádný zákaz, zákon proti takovému počínání v ČSR neexistoval. A právě z tohoto důvodu, stát je téměř nikdy nemohl za tunelování postihovat, ač v hospodářství státu nadělali ohromné škody.

Skupinou opravdu svobodných lidí (liberálů) jsou Romové a bezdomovci. O jejich bezuzdnostech by se daly napsat knihy. Nebudu se ale tím zabývat, spíše bych se chtěl podívat, v čem spočívají kořeny jejich chování. Předně Romové (lépe známí jako Cikáni) po staletí využívali maximální svobodu v tom smyslu, že se nevázali na domov, na bydliště, k pozemku či k práci a také v žádné zemi se nesplynuli s ostatním lidem. Jejich způsob obstarávání živobytí však byl a je stále diskutabilní z důvodu, že nevytvářeli a nevytvářejí potřebné hodnoty pro společnost, ve které žijí a která je živá.

Navíc s dnešním liberalismem jde ruku v ruce socialismus, což dovršuje svobodu Romům i bezdomovcům. Jak to nazval premiér Orbán – „když něco chceš, stát ti to musí dát či zajistit!“ Tím ale přichází velká otázka od všech, kteří nepatří do skupiny požadujících, - „Jakým právem stát, potažmo daňový poplatník, je povinen jim poskytovat vše potřebné?“ Z tohoto hlediska liberalismus spojený se socialismem hází na smetiště lidské a morální hodnoty, jako je povinnost pracovat, vydělávat si na živobytí a nepříživovat se na úkor společnosti snaživých lidí.

Pravděpodobně od počátku židovské a následně křesťanské morálky platilo „Modli se a pracuj“. Lidstvu byla dána celá zeměkoule, aby se z ní živilo a zvelebovalo jí a nikoliv aby se živilo „manou“ sypanou jim panovníky. Tak to vidí i současný britský premiér, který prohlásil „v Evropě se z mnohých stali příživníci na bedrech systému sociálního zabezpečení.“

Bohužel, jak to řekl V. Orbán ve svém projevu - „uznání svobody druhého jedince se nerozhoduje podle nějaké abstraktní spravedlnosti, nýbrž pravdu má vždy silnější. Liberální hodnoty dnes ztělesňují korupci, sex a násilí.“ Příkladem může být liberální právo velkého podnikatele, kterému to samozřejmě nelze vzít, který raději zaměstnává cizince (sorting out), pro svůj maximální zisk na úkor domácích zaměstnanců, které propouští. Podnikatel tím nahrazuje humánnost liberalismem – svým volným rozhodováním sice v mezích zákonů avšak bez morálky.

Otázka, která vyvstává ze skutečnosti, že demokracie (vláda lidu) není tak jednoznačná, (ač zatím nejlepší způsob vládnutí), - „koho teda zvolit za vládce, když je demokracie tak

složité? Často v demokratických zemích světa, jako i v Kanadě z mnoha příčin není snadné si vybrat své reprezentanty - vládcy. Z tohoto důvodu je snad nejlepší držet se zásady - „Vybrat si vždy to nejmenší možné zlo“!

SLIVOVICE PANA SKLEPMISTRA

Vilém A. Kun

Člověka potkávají někdy příhody, které jsou natolik zajímavé, že se o ně chce podělit i s druhými. Z toho důvodu vypíšu jednu historku, která se stala mému známému a jmenovci Vilémovi, v mé rodné „dědině“ na jihu Slovenska.

Vilo, se svou manželkou zašli ke svým přátelům na nedělní besedu a po návratu, je doma čekalo velké překvapení. Hned jak otevřeli domovní dveře, nabrali do nosu silnou vůni slivovice.

„Co se děje,“ ptali se oba, téměř současně.

Dcerka je sice už teenager, která si někdy pozve k nim své přítelkyně a kamarády, ale nikdy se nestalo, že by se oddávali pití nějakého alkoholu. Je to samozřejmá rodičovská reakce v postoji k svým ratolestem, o něž všichni mají starost a hned je napadne něco nedobrého.

Vstoupili do předsíně, kde každým dalším krokem aroma byla silnější a silnější. Otec šel do obývacího v domnění, že vůně jde odtamtud, ale nic a nikoho tam nenašel. Manželka však šla do kuchyně, odkud hned volala :- „Poď sem, tady je boží dopuštění!“

Vilo tam kvapem vykročil a už ve dveřích ho šlehla ohromná vůně slivovice a zároveň zahlédl podlahu lesknoucí se mokrem. Chvilí oba stáli ve dveřích a nechápavě koukali, co se to stalo, co se děje. Po té oči padly na kuchyňský stůl, na který cosi kapalo ze stropu, kde se kapky tekutiny sbíhali do nižší polohy, než svou vahou ukáply na stůl.

„Slivovice!“ Vydechl, Vilo. Nedalo mu to však. Chtěl se ujistit. Nabral ze stolu kapalinu na prst a líznul si. „Jo, slivovice kape ze stropu,“ přičemž se zarazil.

Alkoholik by se zaradoval, že mu nebesa posílají z shůry slivovici jako Mojžíšovi manu na poušti. Vilo se však neradoval. Střídavě zíral na kapalinou zmalovaný strop a na stůl, jak dopadající kapky se rozprašovaly a uvolňovaly lahodnou vůni do prostoru kuchyně.

„Kde se to bere?“ Přerušila ticho manželka. Vilo ze svého údivu do této chvíle na nějaký původ či důvod ani nepomyslel, až po otázce mu blesklo hlavou, že z mračen to jistě kapat nebude! Nejspíše je to slivovice z demižonů, které sám uskladnil na půdě.

Jo, dva patnáctilitrové demižony slivovic tam vynesl loňský podzim, hned po vypálení švestek, ale co se s nimi stalo? Kočka nebo jiné zvíře nádoby nemohlo převrhnout, či rozbít a kdo jiný by se na zamčenou půdu mohl dostat. Zvědavost ho hned hnala na půdu. Běžel zjistit, co se tam děje, co se přihodilo?

Rozsvítil světlo a okamžitě zahlédl, že jeden demižon stál na uloženém místě neporušený, ale druhý byl roztržštěný jako po explozi. Srdce se mu rozbušilo. Zda to bylo z utíkáni na půdu, nebo z rozrušení z katastrofy, těžko říct. Sedl si vedle na soudek a začal uvažovat, co se jen mohlo stát? Kdyby se nějaký vandal dostal nahoru ke slivovicím, tak rozbije obě nádoby. Proč právě jen ten jeden demižon? Což, ten strop se vymaluje, dům se vyvětrá, ale tu vzácnou slivovici, ze švestek z naší vlastní úrody, profesionálně vypálenou na 52%, na tu nebude možné jen tak rychle zapomenout.

Na nic ani nesáhnul, jen těžkým srdcem sešel dolů, do kuchyně, kde našel ženu sedící na židli, rukama složenýma zírající do neznáma, která zřejmě nemohla strávit celou událost.

Vzalo to docela notný čas, než se Vilo dopátral k pravděpodobnému důvodu nehody. Vzpomněl si, že jeden demižon naplnil více než druhý. Akorát se tam všechno vešlo a zbyl jen malinký prostor mezi slivovicí a špuntem. A tím se to zřejmě stalo! Každý zná ze školy, že běžné teploměry jsou založeny na tepelné roztažnosti kapalin, proto se do nich dává zbarvený alkohol, který se teplem roztahuje a na stupnici pak ukazuje míru teploty.

Slivovička se také po dlouhém sezení na polici od podzimu, zřejmě protahovala v demižonu, přes zimu až se přihlásilo jaro se sluníčkem, které pěkně rozehrálo celou půdu, na neštěstí také tam uloženou slivovici.

Bohužel zátku, kterou tam dobře zarazil, aby drahocenná vůně při zrání neprchala ven, držela dobře hydraulický tlak tekutiny, tak kam jinam se roztahovat „než vybuchnout!“

Možná, že by se někomu množství slivovice (30L) pro jednu domácnost mohla pozdávat trochu moc, proto k tomu podám malé vysvětlení.

Dnešní doba je zcela jinačí než za dob sedlačení, chalupaření na vesnicích, kdy v každém „stavení,“ jak se nazývala usedlost, musela být zásoba na zimu. K té zásobě patřilo do sklepa zhruba 200L vína, 10 -15L slivovice, soudek kyselého zelí, brambory a do komory několik pytlů mouky. V současnosti už nikdo si takové zásoby nedělá, ale mít zásoby vína a slivovice na vesnicích se nezměnila ani v dnešní době.

Vilo, je družstevním sklepemistrem, který se stará o zpracování hroznů a kvalitu vín ve sklepech. Letitý sklep, ve kterém se uchovávají vína byl postavený (vyhloubený) koncem 18. století, který dříve sloužil jako farní, do doby kdy komunismus zavedl združstevňování a vyvlastnil sklep. Uvádím osmnácté století, ale datum je přesně určen nad vchodem. Vytesaný latinským nápisem „Tento sklep byl postaven, když na nebi letěla kometa!“ Byla to Halleyova v roce 1758.

O tento sklep se Vilo pečlivě stará. Hlavně o jeho obsah, kde po vinobraní se nachází (mým laickým odhadem), aspoň deset tisíc litrů vína.

Na pozvání sklepmistra tento sklep jsme s manželkou několikrát navštívili. Je vyhloubený do takové hloubky, že teplota ve sklepe se mění jen o 2-3 stupně s ročním obdobím. Klenba je vyložená z cihel, což se ukazuje jen někde. Zbytek je pokrytý zvláštní plísní – mechem, který je měkký natolik že do něho návštěvníci vtačují mince s pověrou, že jim ta mince dopomůže k opětné návštěvě. Z tohoto důvodu, bychom tam našli také kanadské „loonie i toonie,“ které nám s manželkou zajisté pomůžou v budoucnu opět ochutnat několik dobrých vín z „košťěrky“ Viléma.

Právě ty ochutnávky vína vysvětlí skutečnost, že dva demižony slivovice, pan sklepmistr s manželkou sami nevypijí. Nýbrž do proslulého sklepa jezdí hosté - ochutnavači z mnoha částí země i světa. Pořádají se hostiny v místnosti nad sklepem. A jak tradice velí před vínečkem, na dobrý začátek nesmí scházet štamprle slivovičky.

A když už jsem tolik napsal o pánu sklepmistrovy, přidám ještě něco. Zmíním se o nově odrůdě hroznů - „Dunaj,“ který pan Sklepmistr s dalšími vinaři vyšlechtili na vinicích Svodína. Víno z této odrůdy dunajských hroznů je tak rudé, že dokáže obarvit do červena sklo láhve.

Množství vína ve sklepe, které jsem uvedl je však jen malá část sklizně ze 120 ha družstevních vinic, (dnes Společnost – s.r.o.). Přebytek hroznů, většinou vykoupí Bratislava a víno z nich se už nenazývá „Svodínské,“ nýbrž „Pezinocké!“

**Katolická Arcidiecése ve Winnipegu s radostí
oznamuje vysvěcení
našeho krajana PETRA NEMČEKA ke kněžství**

Petr pochází z Trnavy a po studiích na University of Manitoba se rozhodl pro kněžské povolání. Po seminárních studiích v Edmontonu byl vysvěcen na kněze ve winnipežské katedrále St. Mary's 3. července 2015, Arcibiskupem Reverendem Richardem J. Gagnonem.

Je to pouze podruhé za čtyři desetiletí, že byl vysvěcen náš krajan slovenské národnosti ve Winnipegu.

OHLASY ČTENÁŘŮ

Zdravím Míšo,
a nemohu se zdržet, abych nereagoval na článek Viléma Kuna v lednovém čísle Pramene. Mluvím o politické korektnosti. Nedokázal bych to napsat líp. Je tragické, jak se naše civilizace pomalu ale jistě sama pohřbívá. A ta strašná netečnost vymytých mozků, lidí, kteří se nechtějí zamýšlet, jak Vilem píše, "co příští generace"? A zmínka o Obamovi je nanejvýš na místě, člověku který hodně škodí nejen USA ale všude.

- Miloš Zach, Vancouver

Vážení krajané,

Děkuji Vám za došlý časopis "Pramen" jež opravdu potěší při vzpomínce, že jsem tak daleko od své rodné země, ale mám tu možnost si přečíst zprávy od krajanů psané česky. Což je opravdu krásné. Vaší zásluhou si udržujeme řeč a podílíme se s těmi, jenž nezapoměli na rodnou zemi. Winnipeg, i po těch dlouhých letech co jsem odešel do Ameriky, stále zůstává v moji mysli a vzpomínám na všechny s kterými jsem do Winnipegu přišel z uprchlických táborů.....

Otto Valnoha, Fox Lake, Illinois

To Remember You

Otto Valnoha

America - you are the mother
of freedom and the liberty
for all of us, who comes to you
From many places of the world.

You welcomed them all with open arms -
and given them the opportunities of better
life they never had, and them to obey
the law of the land—with respect when you
say I do, to become a citizen of America.

Love her—for all she done for you -
that no harm comes to you,
If you obey the law—you promise to do -
to become an American.

Poznámka redakce: ve veřejné soutěži, kterou vypsala The Publishing Co. v roce 2014, obdržel Otto Valnoha za báseň „To Remember You“ cenu semi-finalisty.

Karel Stryk

*"We are all visitors to this time, this place.
We are just passing through.
Our purpose here is to observe,
to learn, to grow, to love...and then
we return home"*

One journey has ended and a new one has started!

Karel's life journey started on November 15, 1945 in the city of Zlin, Czechoslovakia. Both of his parents worked for the influential businessman, Mr. Tomas Bata, to build the modern shoe city of Zlin. His mother was a successful business woman and his dad worked as a tutor. As for Karel, Anything mechanical, from building gadgets to the laws of physics would interest him, and it became clear from an early age that this was his passion, talent and dream. It was this talent, persistence and often patience that followed him all his life.

As a young boy he built a model train including railroad tracks from scratch, collecting material at construction sites for many weeks at a time, and assembling everything in the afternoons and evenings before his parents came home from work. The model train he built would travel from their kitchen floor through the living room and all around the apartment. Then, in his early years as a teen, he became fascinated with air planes. He spent hours watching take offs and landings behind the Otrokovice Airport fence. It was this fascination of air planes that led him to sign up for flight school. Once again his never give up attitude, patience and persistence paid off, as he received his flying license when he was only 16 years old, becoming the youngest pilot to graduate the Otrokovice Academy. He was trained by the acrobatic pilot J. Hulka. Following his time at the Academy, he pursued his passion for mechanics by studying at the Industrial School in Zlin. Finding a job at the Moravan Otrokovice Company building airplanes and parts. It was during those years he also full-filled his mandatory years in the Czechoslovakian Military.

Then in 1968, his life as well as the lives of all Czechoslovakians dramatically changed when the Russians invaded Czechoslovakia. So at the age of 22, he left the country for Austria, with only a small luggage bag and 5 US Dollars in his pocket. Even to this day he kept one of those dollars as a reminder of that time. After a couple of weeks staying at an emigration camp, he received his Visa to Switzerland but at the last moment decided to opt out and go to Canada. Therefore on October 4th, 1968 Karel arrived in Winnipeg. Why Winnipeg? Because Karel didn't know what place he wanted to go to when the emigration officer asked him. So the officer reached behind his back where the map of Canada was and pointed in the middle. Which just happened to be Winnipeg! He was not allowed to return to the Czech Republic until after the Velvet Revolution of 1989.

He began his career in Canada as a dishwasher, then as an auto mechanic and machinist, learning many trade secrets along the way. In 1978 he purchased his machine company, naming it Independent Tool & Die Ltd. He never retired from his work, driven by his passion and learning something new every day. His clients included Winnipeg companies such as Doyle's Supply, Dominion Bridge, State Industries Ltd and Boeing. He was a member of the Manitoba Camera Club, specializing in black & white photogra-

phy, traveling mainly across the provinces of Manitoba, Saskatchewan and Ontario to capture the images of Mother Nature. At a later time, he settled down and spend his free time at the Northern Harbour on the Lake of the Woods, boating, fishing and always saying "this is the closest place to heaven".

Karel will stay in our hearts and minds forever! He will be remembered by his wife Dagmar, son Tomas, brother Petr with sister in law Betty, daughters Susan and Sarah, and all family, relatives & friends in the Czech Republic, Winnipeg & the Northern Harbour.

In lieu of flowers, donations can be made in Karel's name to either Riverview Health Center, to Palliative Care, Unit 3E or to the Canadian Czech-Slovak Benevolent Association, 154 McKenzie Street, Winnipeg, MB R2W 5A2.

ŠKOLA ČEŠTINY / CZECH LANGUAGE CLASSES

Helena Stelšovská nadále nabízí zájemcům kurz českého jazyka. Hodiny jsou každý čtvrtek od 7:30pm.

Pokud máte zájem kontaktujte Helenu Stelšovskou na helstel@shaw.ca nebo volejte

204 772-7209.

Helena Stelsovská offers Czech language courses for interested people. Classes are held every Thursday at 7:30pm. If you are interested, she can be contacted at helstel@shaw.ca or phone 204 772-7209.

Pramen - Časopis krajské obce Čechů a Slováků ve Winnipegu. Je vydáván winipežskou odbočkou Českého a Slovenského Sdružení v Kanadě pro krajany v Manitobě a jinde ve světě. Vychází čtyřikrát do roka.

Adresa: Czech and Slovak Association of Canada, Winnipeg Branch, Attn. Pramen, P.O. Box 1732, Winnipeg, Manitoba, Canada, R3C 2Z9

Připravuje: Misha Gogela. Pravidelný dopisovatel Vilém A. Kun.

Časopis je posílán zdarma, ale jsou vítány dobrovolné příspěvky na úhradu režie.

Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, úpravu i případné odmítnutí příspěvků. Podepsané články nemusí vyjadřovat názory redakce a vydavatele. Úkolem časopisu je udržovat kulturní hodnoty našich předků, probouzet, pěstovat a udržovat krajskou pospolitost. Napomáhat k udržování demokratických ideálů a mravních zásad v Kanadě i ve staré vlasti. Spojovat nás za hranicemi s naší vzdálenou rodnou zemí.

Inzertní jednorázové sazby: velikost osobní navštívenky: \$ 10, 1/3 stránky: \$20, 1/2 stránky: \$30, celá stránka: \$ 60.

Veškeré šeky prosím vypisujte na "Czech and Slovak Association of Canada".

Uvítáme psané příspěvky, nápady a komentáře. Rádi od vás uslyšíme.

Redakční telefon (204) 256 3713, mishagogela@shaw.ca

Informace o ČSSK odbočkách sdružení najdete na Internetu na adrese www.cssk.ca

